

Projekt Fjällvägen

Handläggare: Vibeke Sjögren Ottosson
Projektledare

BREV
2013-09-11

Dnr 11-0038

Region Gävleborg
Box 834
801 30 Gävle

Yttrande över förslag till länstransportplan i Gävleborgs län 2014 - 2025.

Projekt Fjällvägen har tagit del av förslag till ny länstransportplan för transportinfrastruktur i Gävleborgs län åren 2014 - 2025 och vill lämna följande synpunkter. Region Gävleborgs och Regionförbundet i Jämtlands läns representanter i projektets styrgrupp har inte medverkat i yttrandet.

Bakgrund och beskrivning Projekt Fjällvägen

Fjällvägen är ett treårigt (2012-2014) samarbetsprojekt mellan Bollnäs, Ljusdals, Härjedalens och Söderhamns kommuner samt destinationsbolagen Järvsö, Vemdalen och Funäsfjällen och regionförbunden i Jämtlands och Gävleborgs län. Projektet omfattar Rv 83 och 84, från Tönnebro vid kusten till norska gränsen i Funäsdalsfjällen. Fjällvägen är ett väl förankrat och regionövergripande projekt där Region Gävleborg och Regionförbundet Jämtland går in med regionala utvecklingspengar. Projektet har också god förankring hos näringslivet och har tagits fram i samråd med representanter från besöksnäringen i de två deltagande länen.

Projekt Fjällvägen har formats av behov i inlandet att kunna stimulera och bidra till regional utveckling och tillväxt. Projektets syfte är att stärka regionens tillväxt, attraktions- och konkurrenskraft genom en förbättrad infrastruktur. Detta ska uppnås genom en innovativ samverkan mellan näringslivet och det offentliga för att gemensamt identifiera lokala önskemål och hitta lösningar till en framtida utveckling av Fjällvägen. Projekt Fjällvägen vill betona vikten av höjd trafiksäkerhet och framkomlighet längs stråket och dess i många fall avgörande funktioner för regional utveckling.

Näringslivet har ett uttryckligt behov av en väl fungerande infrastruktur och transportsystem. Det är en förutsättning för att initiera, motivera och möjliggöra fortsatt utveckling. För att få ett bättre underlag och stöd för det fortsatta samverkans- och utvecklingsarbetet har projektet med gemensamma krafter, via konsultuppdrag, tagit fram en gedigen **stråkanalys**. Analysen belyser dagens situation men ger även en utvecklingsbild över tid. Syftet är att arbeta fram gemensamma strategier för stråket och få ett bra underlag för framtida åtgärdsprogram och planer. Det handlar om att tydliggöra vägstråkets brister, med fokus på framkomlighet och trafiksäkerhet, med en vision om regional hållbar tillväxt. Stråkanalysen ska bli ett bra och kreativt underlag till ett fortsatt utvecklande samarbete och dialog kring handlingsplaner och ett konkret arbetsverktyg ur vilket vi kan hämta fakta, idéer och inspiration till att lyfta och stärka Fjällvägenstråket på både kort och lång sikt.

Projekt Fjällvägen

Projektledare Vibeke Sjögren Ottosson

Samhällsbyggnadskontoret, Bollnäs kommun, 821 80 Bollnäs Kommun

0278-252 26/070-190 96 39
vibeke.sjogren.ottosson@bollnas.se

Sammanfattande målbild för Fjällvägen, riksväg 83/84

Projekt Fjällvägens stråkanalys har identifierat och redovisat ett antal mål och visioner med utgångspunkt från de nationella och regionala målen, som stöder Fjällvägen.

Att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar trafikförsörjning, för medborgare och näringsliv i hela landet, samt utifrån Trafikverkets nollvision: Inga döds- eller allvarliga personskador till följd av trafikolyckor.

Besöksnäringens betydelse i regionen ska tas tillvara. Både vad gäller nationella och internationella besökare. Turism och besöksnäring skapar arbetstillfällen och ökar sysselsättningen.

Fjällvägens funktion som vitalt stråk, innebär en länk mellan flera arbetsmarkandsregioner, vilka kan dra fördelar av varandra och på så sätt skapa en gemensam ekonomisk motor, för samtliga regioner.

Fjällvägen är ett starkt stråk, vilket innebär satsningar på ett väl utbyggt, tillgängligt och turtätt kollektivtrafikenät och som bidrar till en funktionell arbetsmarknad.

Förbättrade kommunikationer överbygger de långa avstånden. Satsning på infrastruktur är något som samtliga kommuner lyfter fram i sina strategiska mål. För kommunerna längs Fjällvägen kan riksväg 83/84 framtida standard, få en avgörande betydelse för kommunernas utveckling.

Fjällvägens mångfunktionalitet – regional pulsåder

Det finns **brister i trafiksäkerhet och framkomlighet** längs Rv 83 och 84, något som påverkar både tillgänglighet och utveckling och därmed tillväxt. Rv 83/84 är en norr-södergående pulsåder med bitvis väldigt höga trafikflöden, över 4000 ådt, och dessvärre också hög olycksstatistik längs vissa sträckor. Den nuvarande trafiksäkerheten är låg, beroende på låg standard och betydande trafiklast. Det är länets mest trafikerade riksväg och vad gäller enbart tung trafik är den nästan i klass med Rv 56, där man nu bygger om för mittseparering. Stråket är viktigt ur arbetspendlings- och studiesynpunkt men även för godstransporter, fjärtrafik, kollektivtrafik och sjukvårdstransporter. Det är en vital länk för näringsidkare och åkeriföretagens godstransporter, då den sammanbinder inlandet med viktiga målpunkter längs Östersjökusten. Fjällvägen är huvudstråket för flertalet busstransporter mellan Mälardalsområdet och Härjedalen och de upplever stora problem med säkerhet och framkomlighet på sträckan Sveg-Ljusdal-Bollnäs. Stora flöden av virkestransporter transporteras dagligen från Härjedalen och norra, västra och södra Hälsingland till kusten. Stråket berör de boende och näringsidkare men är också en pulsåder för vinter- och fjälltrafiken till turistdestinationer i Härjedalen och Gävleborgs läns största destination, Järvsö. Trafikvolymen ökar med upp till 60% i samband med fjällturismen. Väg 83 och 84 är också viktiga delar i ett sammanhängande stråk vidare norrut på väg E 45 mot både Östersund och Jämtlandsfjällen samt en del av ett större transportsystem. Vi ser arbetet som långsiktigt, där Fjällvägenstråket ingår i ett system från Mälardalen via Gävle till Trondheim, med stor utvecklingspotential.

Besöksnäringen är en basnäring i Jämtlands län och Härjedalens kommun och det nationella beslutet att besöksnäringen ska vara en av Sveriges basnäringar tillsammans med en nationell strategi som pekar på en fördubbling av besöksnäringen följs och utvecklas av destinationsbolagen. Härjedalens kommun och besöksnäringens företrädare förordar Rv 83 via Tönnebro-Bollnäs-Ljusdal som huvudstråk för fjälltrafiken. Anledningen är enkel och det är att det är den kortaste och därmed miljövänligaste resvägen till destinationerna. Stråket har också en närhet till service, handel och rastställen. Järvsöbacken var år 2012 Sveriges snabbast växande skidanläggning. Den gångna säsongen 2012/13

anses vara den bästa hittills. En positiv utveckling som behöver mötas med bättre förutsättningar i infrastrukturen. För destinationerna är säkra och snabba kommunikationer och vägförbindelser helt avgörande ur konkurrenshänseende. Investeringarna och satsningarna hos destinationerna är stora och expansiva. Destinationerna är beroende av biltransporter. Exempelvis reser ca 95% av besökarna till västra Härjedalen med buss eller egen bil. Restid, faktisk eller upplevd, är en konkurrensfaktor. Besöksnäringen genererar kapital och sysselsättning. En av de viktigaste faktorerna för besöksmålen i både Jämtlands- och Gävleborgs län, att behålla den positiva trenden och konkurrera med andra regioner på kort och lång sikt, är ett framkomligt och väl utbyggt infrastrukturnät. Vårt senaste världsarv, Hälsingegårdarna, förpliktigar också och pekar mot en ökad tillströmning av besökare och innebär med rätt förutsättningar tillväxtmöjligheter. De flesta av de aktuella världsarvsgårdarna ligger längs inlandsstråket.

Fjällvägenstråket, Rv 83/84, är sedan länge ett starkt stråk för kommunikationer från kusten i söder, norrut till Härjedalen och Jämtland och vidare mot Norge. En starkare fokusering på inlandet anser vi följer de nationella målen gällande både funktions- och hänsynsmål, som handlar om att skapa tillgänglighet för resor och transporter samt om säkerhet, miljö och hälsa. Regeringens direktiv till transportinfrastrukturplaner är också helt i linje med att stärka och lyfta detta stråk. Enligt dem ska satsningarna särskilt bidra till att underlätta näringslivets förutsättningar, regional utveckling och utvecklandet av arbetsmarknadsregioner. En väl fungerande infrastruktur är nödvändig för en fortsatt positiv utveckling av turismen och för näringslivet i sin helhet i inlandet. Satsningar på en framkomlig och trafiksäker infrastruktur och frågor om var vägätgärder bäst behöver sättas in, är ett av de viktigaste prioriteringsmålen för Fjällvägens projektaktörer. Fjällvägenstråket är den kortaste vägen från kust till fjäll i vår region med en mängd funktioner, så sett ur ett samhällsekonomiskt- och miljömässigt perspektiv ger insatser god effekt. Den nyligen framtagna stråkanalysen pekar på och framhåller detta på ett tydligt och markerat sätt.

Allmänna synpunkter

Vi anser att den nyligen antagna transportsystemanalysen för Gävleborgs län, som länstransportplanen tar sin utgångspunkt i, och som lyfter fram de fem mest angelägna stråken inklusive Gävle hamn som nod, ska prägla länstransportplanen i sin helhet.

Projekt Fjällvägen arbetar med att lyfta och stärka ett tydligt och starkt stråk och infrastrukturen längs det. Fjällvägen är ett mångfunktionellt stråk och trafikflödena är både bitvis och periodvis mycket höga. Bland funktionerna kan nämnas studiependling, arbetspendling, sjukvårdstransporter, transporter av farligt gods, åkerinäring, fritidsturism, fjärrturism, upplevelseväg, riksväg, omledningsväg och internationellt stråk(binder samman Sverige och Norge) Många funktioner är beroende av varandra och försvinner en funktion till följd av ett undermåligt transportsystem, är risken att fler funktioner slås ut stor. Detta helhetsseende bör beaktas i en länstransportplan.

Det finns ett stort stöd för riksvägarna 83/84 som stråk.

Därför är större tydlighet i länstransportplanen önskvärd utifrån Fjällvägen som ett starkt stråk. (En fråga som exempelvis diskuteras inom projektet är den om gemensamt vägnummer, då vi jobbar med ett tydligt stråk.)

Från förra länsplanen till nu har förändring skett och vårt samarbete tycks på det sättet ha gett ett fruktbart resultat. Ett samarbete som hittills gett resultat i form av prioriteringar på rv 83. Rv 83

har högst prioritet i den föreslagna länsplanen, vilket är glädjande. De åtgärder som föreslås är nödvändiga och efterfrågade. Samtidigt menar vi att vissa åtgärder bör finnas med i planen. Sidoområdesåtgärder i området Vallsta - Ljusdal hör definitivt dit och borde kunna genomföras så fort som möjligt för att en uppgradering av hastigheten kan göras till 90 km/h. Den faktiska men också upplevda försämring som hastighetssänkningen från 90 km/h till 80 km/h gjorde kan inte underskattas. Sidoområdesåtgärder, översyn och förbättring av rastplatser och siktröjning är exempel på relativt enkla åtgärder som ändå ger effekt och förbättrar både trafiksäkerhet och framkomlighet som tillgänglighet.

Andra och mer resurser tillförs den här planen, pengar som inte fanns i förra LTP, i ett annat paket. Paketet på rv 84, Hudiksvall – länsgränsen, Jämtlands län, gynnar Fjällvägen. Det ser vi positivt på.

Vi vill också understryka att åtgärder som sker runtomkring Fjällvägenstråket påverkar det totala kommunikationssystemet positivt. Kompletterande vägar har betydelse för Fjällvägen. Detta gäller även förbättringar av de kollektiva förbindelserna. Vi anser att utbudet av tågförbindelser kan förbättras och att tåg- och bussutbudet kan behöva samordnas bättre för att åstadkomma goda anslutningar till och från samhällen utan tågförbindelser. Här har Ljusdal en speciell utvecklingspotential. Stråkanalysen framhåller även detta. Vi tycker även att det är viktigt att en bra satsning på gång- och cykelvägar görs men anser att det är en alltför stor del som tillförs dessa. En alltför stor del av det totala anslaget går till kollektivtrafik och gång- och cykelvägar, vilket vi anser inte är riktigt rimligt med tanke på de behov och brister som det befintliga vägnätet besitter. Vi tycker också att ett viktigt underlag saknas i länsplanen, det som handlar om pendlingsutbytet med Jämtlands län. Det ska självklart finnas med, som det grannlän det är.

Helhetsbedömningen, också enligt projektets stråkanalys, är att föreslagna åtgärder är bra och ytterst välbefogade men att de inte räcker för att åstadkomma tillräcklig förändring för att ge bestående effekter och påverkan på pendling, besöksnäring, näringslivsutveckling och tillväxtarbetet. Vi anser att en väsentlig upprustning av vägstråket i sin helhet, och vissa sträckor mer än andra, är av yttersta vikt. Vi är medvetna om att det är ett långsiktigt arbete där samarbete och koordinering av insatser är av väsentlig betydelse. Visionen om bl a mittseparering på delar av stråket, Rv 83, och en hastighetstillämpning som är mer gynnsam för områdets utveckling kvarstår. Om också föreslagna åtgärder i Regionförbundet Jämtlands länsplan genomförs på Rv 84 så blir det sammantaget positiva effekter som får betydelse för det fortsatta utvecklingsarbetet. Det vill vi framhålla som positivt och som en viktig del av vårt långsiktiga arbete med att lyfta och stärka Fjällvägenstråket. Allt detta lyfts på ett konkret sätt fram i stråkanalysen. Samtidigt kvarstår alltså oron för trafiksäkerheten och framkomligheten och därmed tillväxtpotentialerna om endast begränsade åtgärder genomförs efter stråket.

Specifika objekt och åtgärder som lyfts fram

Länsplanen i Gävleborgs län säger följande om Fjällvägenstråket;

RV83

- Rv83 Tönnebro-Ljusdal ombyggnad av delsträckor 2014-16 (start 2013)
- Rv83 Tönnebro-Ljusdal buss-hpl g/c-stråk (Arbrå-Bollnäs) 2014-16

Projekt Fjällvägen

Samhällsbyggnadskontoret, Bollnäs kommun, 821 80 Bollnäs Kommun

Projektledare Vibeke Sjögren Ottosson

0278-252 26/070-190 96 39

vibeke.sjogren.ottosson@bollnas.se

- Bollnäs resecentrum ombyggnad bussangöring 2020-25
- Rv83 Kilafors-Ljusdal buss-hpl 2020-25

RV84

- Rv84 genomfart Ljusdal ombyggnad korsningar (Kläppa, Höga), vägförstärkning 2014-16
- Rv84 genomfart Ljusdal ny planskild jvg korsning 2017-19
- Rv84 Hudiksvall-Ljusdal-Färila buss-hpl 2017-19
- Rv84 Hudiksvall-Ljusdal-Färila-Länsgräns ombyggnad av väg (delsträckor) 2020-25

Sammanfattning

Projekt Fjällvägen består av flera delar där stråkets funktion och betydelse för näringsliv, boende och besökare direkt är kopplade till näringslivsutveckling, sysselsättning och tillväxt. Flera av de mål som är kopplade till visionen om hållbar tillväxt kan också direkt relateras till infrastrukturåtgärder. Det handlar om; kommunikationer över långa avstånd ska överbyggas, kollektivtrafiksatsning, långsiktigt hållbart samhälle, utvecklad infrastruktur, funktionell arbetsmarknad, vägstråket Fjällvägen berörs av fyra FA-regioner, starkt stråk, trafikpolitik och nollvision.

Fjällvägenstråket har brister, med fokus på framkomlighet och trafiksäkerhet. Brister som länsplanen till viss del tar fasta på och där åtgärds paket sätts in, vilket vi ser mycket positivt på. Den samlade bedömningen är att de inplanerade åtgärderna ger ökad trafiksäkerhet och förbättrad framkomlighet. De är efterlängtdade och nödvändiga och bidrar dessutom till en tydligare stråkprofilering.

Trots detta och med hänvisning till den nyligen framtagna stråkanalysen så är vår uppfattning att de planerade åtgärderna inte är tillräckliga och inte åstadkommer den förändring som krävs för att ge bestående effekter och påverkan på pendling såväl som tillväxt. En hög standard, som definieras nedan, på Fjällvägen behövs för storstadsområdena, läs främst Mälardalsområdet, för att de ska fortsätta att ta sig till vår region, men också för regionens egen kompetensförsörjning och tillväxt.

En genomgående vägstandard med mål hastigheten 100 km/h med ökad trafiksäkerhet och minskade transportkostnader bör tas fram för att lyfta området i tillväxt och hållbar utveckling. Arbete med åtgärder som berör sidoområden, förbättrade rastplatser och ökad tillgänglighet bör också så snart som möjligt koordineras och genomföras.

Projektet arbetar vidare med visionsarbetet och målen, och med hänvisning till det samverkansarbete som sker inom projektet, som är både fruktbart och innovativt, så tillförs arbetet hela tiden ny kunskap och nya möjligheter.

Den framtagna stråkanalysen, som är ett gediget underlag, framhåller allt detta och pekar på de uppenbara brister som finns och som kräver upprustning och med rätt insatser vilka möjligheter som står till buds både ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Fjällvägenstråket har inte bara en lokal och regional betydelse, utan även en nationell. I det ligger även möjligheterna. Vi hänvisar även till de andra projektaktörernas yttranden.

Styrgruppen för Projekt Fjällvägen (exkl Region Gävleborgs och Regionförbundet i Jämtlands län representanter)

Tony Stark
Bollnäs Kommun

Johnny Olofsson
Söderhamns kommun

Stefan Färilin
Ljusdals kommun

Annika Myhr
Härjedalens kommun

Peter Augustsson
Dest Järvsö AB

Kristina Kristoffersson
Dest Vemdalen AB

Hans Olof Törnberg
Dest Funäsfjällen AB

Vibeke Sjögren Ottosson
Projektledare, Fjällvägen

Kopia:

Regionförbundet Jämtland
Bollnäs kommun
Ljusdals kommun
Söderhamns kommun
Härjedalens kommun
Destination Järvsö AB
Destination Vemdalen AB
Destination Funäsfjällen AB

Hälsingland Turism
Jämtland Härjedalen Turism

